

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Milana Podhrázkého v právní věci žalobce: **Z. S.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**, Velká Hradební 3118/48, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 1. 2021, čj. KUUK 004106/2021/Hur, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 5. 11. 2021, čj. 60 A 4/2021-79,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci napadl v záhlaví označené rozhodnutí žalovaného ve věci dvou přestupků proti majetku a proti veřejnému pořádku, za které mu byla uložena pokuta 6 000 Kč.

[2] Spolu s žalobou požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce. Krajský soud usnesením z 19. 3. 2021, čj. 60 A 4/2021-41, stěžovateli osvobození od soudních poplatků nepřiznal a návrh na ustanovení zástupce zamítl z důvodu, že tvrzení v prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech byla neúplná. Stěžovatel sice uvedl, že je likvidátorem společnosti A-ZETES, s. r. o. „v likvidaci“ (dále jen „společnost A-ZETES“), nicméně opomněl sdělit, že je v této společnosti též společníkem. Stejně tak soudu nesdělil, že je společníkem též ve společnosti S+S Pro, s. r. o. (dále jen „společnost S+S Pro“), která je majitelem domu, v němž stěžovatel bydlí, a nájemné, které tvoří značnou část jeho měsíčních výdajů, tedy platí vlastní společnosti.

[3] Stěžovatel napadl usnesení krajského soudu čj. 60 A 4/2021-41 kasační stížností, kterou Nejvyšší správní soud rozsudkem z 30. 7. 2021, čj. 5 As 149/2021-18, zamítl. Nejvyšší správní soud nepřisvědčil námitce, podle níž si měl krajský soud další informace ke stěžovatelově žádosti obstarat z veřejných zdrojů, neboť podle judikatury je povinnost tvrdit a doložit nedostatek majetkových prostředků na žadateli. Skutečnost namítaná stěžovatelem, že podíly ve společnostech nejsou podstatné, neboť s nimi nemůže nakládat a ani mu z nich neplyne žádný majetkový prospěch, nic nemění na tom, že je měl uvést a nechat posouzení jejich relevance na krajském soudu. Pouze tak by totiž bylo jeho prohlášení úplné. Jestliže mu z podílů žádný majetkový prospěch ve skutečnosti neplyne, bylo třeba tuto skutečnost důvěryhodně tvrdit a doložit krajskému soudu.

[4] Stěžovatel následně požádal o osvobození od soudních poplatků v nové žádosti z 23. 9. 2021. V žádosti uvedl, že jeho jediným příjmem je starobní důchod a po odečtení nákladů na bydlení zbývá na domácnost, kterou sdílí s manželkou s nízkým důchodem, přibližně 9 000 Kč. Kromě toho je likvidátorem společnosti A-ZETES, jež nemá žádný majetek. Finančně dotuje její provoz včetně vymáhání pohledávek. Od června 2021 je jednatelem a společníkem společnosti S+S Pro, která je již třetí rok ve finanční ztrátě a má dluhy přesahující 7,5 milionu Kč. Z činnosti v této společnosti mu neplynou žádné příjmy. Stěžovatel k žádosti přiložil vyplněný formulář *Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech*, potvrzení České správy sociálního zabezpečení o výši starobního důchodu, průkaz TP a průkaz glaukomatika.

[5] Krajský soud v záhlaví označeným usnesením osvobození od soudních poplatků stěžovateli nepřiznal. Nejprve dospěl k závěru, že stěžovatel druhou žádost v porovnání s tou první doplnil o tvrzení ohledně působení ve společnosti S+S Pro, a proto druhou žádost na základě těchto nově uvedených skutečností věcně posoudil. Shledal, že údaje poskytnuté stěžovatelem nejsou úplné a neposkytují ucelený přehled o jeho majetkové a sociální situaci. Prokázal totiž pouze výši svého starobního důchodu a skutečnost, že je osobou zdravotně postiženou. Tvrzení o výši starobního a invalidního důchodu manželky neprokázal. Kromě toho soudu předložil prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, které se týkalo jeho manželky, nikoli poměrů stěžovatele. Svá tvrzení o nákladech, které nese ve spojitosti se zabezpečením chodu společností A-ZETES a S+S Pro, žádnými relevantními důkazy nedoložil. Nepředložil ani důkazy ohledně tvrzené nedobré finanční situace obou společností. Není na soudu, aby za stěžovatele vyhledával důvody pro jeho částečné či úplné osvobození od soudních poplatků.

II. Kasační stížnost

[6] Stěžovatel podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost. Úvodem uznal, že omylem předložil prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech své manželky, namísto prohlášení svého. Obě prohlášení jsou ovšem dostatečná k tomu, aby soud shledal, že je plně nemajetný a bez financí. Závěr soudu, že stěžovatel nedoložil špatnou finanční situaci společností A-ZETES a S+S Pro, je zavádějící a účelový. V upozornění na formuláři *Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech* je uvedeno, že *potvrzení je třeba dát si vystavit a přílohy přiložit jen tehdy, uvádí-li žadatel, že má příslušné příjmy*. Krajský soud postupoval účelově a nad rámec tohoto upozornění, jestliže vyžadoval doložení výdajů, které stěžovatel logicky neshromažďuje. Společnost A-ZETES je totiž od roku 2002 v likvidaci, bez majetku a z principu bez příjmů. Společnost

pokračování

S+S Pro byla od listopadu 2018 do června 2021 bez statutárního zástupce v důsledku nesprávného postupu rejstříkového soudu, a proto je tři roky ve finančních ztrátách. Tyto informace jsou veřejně dostupné v obchodním rejstříku, kde si je soud mohl ověřit. Soud měl před rozhodnutím o žádosti stěžovatele vyzvat k odstranění takových chyb, jako byla záměna prohlášení stěžovatele s prohlášením jeho manželky. Soud účelově opakuje tutéž vadu spočívající v neúplnosti údajů jako záminku k zamítnutí žádosti, přestože stěžovatel údaje v novém prohlášení doplnil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. „[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.“

[9] V řízení o žádosti o osvobození od soudních poplatků tíží žadatele břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Povinnost tvrdit a doložit nedostatek majetkových prostředků je na žadateli (srov. usnesení NSS z 25. 1. 2005, čj. 7 Azs 343/2004-50, č. 537/2005 Sb. NSS). Soud za něj nemá a nemůže iniciativně vyhledávat důvody pro jeho úplné či částečné osvobození (srov. rozsudek NSS z 30. 3. 2004, čj. 1 Afs 5/2003-54, č. 311/2004 Sb. NSS). Dojde-li soud k závěru, že jsou žadatelem poskytnuté informace neúplné či nevěrohodné, je na místě jeho žádost zamítnout (srov. rozsudek NSS z 26. 8. 2009, čj. 1 As 39/2009-88, č. 1962/2010 Sb. NSS).

[10] Krajský soud stěžovatelově žádosti nevyhověl z důvodu, že jím poskytnuté údaje nejsou úplné a neposkytují ucelený přehled o jeho majetkové a sociální situaci.

[11] Nejvyšší správní soud podotýká, že krajský soud tento závěr nezaložil primárně na tom, že stěžovatel předložil prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, které se týkalo jeho manželky, nikoli jeho samotného. K tomuto dílčímu důvodu totiž v rozhodující míře přistoupilo to, že stěžovatel neprokázal výši starobního a invalidního důchodu své manželky a nedoložil náklady, které nese ve spojitosti se zabezpečením chodu společností A-ZETES a S+S Pro, ani tvrzenou nedobrou finanční situaci obou společností. Nejvyšší správní soud proto nepřisvědčil námitkám vycházejícím z chybně předloženého prohlášení manželky, neboť tato skutečnost k zamítnutí žádosti stěžovatele primárně nevedla.

[12] Nejvyšší správní soud již ve věci první stěžovatelovy žádosti rozhodl, že bylo třeba důvěryhodně tvrdit a doložit krajskému soudu, že mu z podílů ve výši 100 000 Kč v případě společnosti A-ZETES a ve výši 5 000 Kč v případě společnosti S+S Pro neplyne žádný majetkový prospěch (srov. výše uvedený rozsudek čj. 5 As 149/2021-18, bod 14).

Tento požadavek soud vyslovil v souvislosti s tím, že pominutím podílů v obou společnostech ve své první žádosti stěžovatel notně snížil důvěryhodnost svých tvrzení. Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku stěžovateli vysvětlil, že povinnost tvrdit a doložit nedostatek majetkových prostředků je na žadateli (bod 12). S ohledem na toto jednoznačné a individualizované objasnění role a povinností žadatele v daném řízení se proto stěžovatel nemůže úspěšně dovolávat znění upozornění uvedeného na formuláři *Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech*. Z odůvodnění uvedeného rozsudku muselo být stěžovateli zřejmé také to, že není úlohou krajského soudu vyhledávat ve veřejných rejstřících informace svědčící v jeho prospěch.

[13] S ohledem na vše výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud nepochybil, pokud stěžovatelově žádosti o osvobození od soudních poplatků nevyhověl, neboť stěžovatel tvrzené údaje důvěryhodně nedoložil.

[14] Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatel ke kasační stížnosti přiložil kopie několika dokumentů včetně prohlášení společností A- ZETES a S+S Pro o majetkových poměrech, jakož i daňových přiznání obou společností. Nejvyšší správní soud k těmto listinám nepřihlížel. Vzhledem k tomu, že krajský soud nepřiznal stěžovateli osvobození od soudních poplatků v podstatě z důvodu, že nedoložil náklady, které nese ve spojitosti se zabezpečením chodu společností A-ZETES a S+S Pro, ani tvrzenou nedobrou finanční situaci obou společností, Nejvyšší správní soud by popřel smysl řízení o kasační stížnosti, kdyby navržené důkazy provedl a k takto zjištěným skutečnostem přihlédl.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud tedy kasačním námitkám nepřisvědčil, a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

[16] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. ledna 2022

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu